

KONFERENSIYALAR UZ

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**III RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

IYUN, 2025

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.uz>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**III RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, iyun

TOSHKENT-2025

ISBN 978-9910-09-176-6

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.

III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 245 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 3-iyun

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda “Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar” mavzusidagi III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

ISBN 978-9910-09-176-6

Barcha huqular himoyalangan.

© Sciencesproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TARIX FANLARI

Atamuratova Dilafroz

"ISHTIROKIYUN", "QIZIL BAYROQ", "TURKISTON" GAZETALARIDA XIVA XONLIGI, XXSR
HAMDA XSSRGA OID XABARLAR VA ULARNING AHAMIYATI 7-9

Sultanov Samandar

XORAZM VOHASI VA QUYI ZARAFSHON VODIYSI BRONZA DAVRI MANZILGOHLARIDA
ARXEOLGIK TADQIQOTLAR NATIJALARI 10-12

Bobobekova Nargiza

JIZZAX VILOYATI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMI
FAOLIYATI TARIXI (XX ASR BOSHLARI) 13-19

IQTISODIYOT FANLARI

Tangirkulov Bekzod

TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY RESURSLAR
SHAKLLANISHINING NAZARIY ASOSLARI 20-24

FILOLOGIYA FANLARI

Azamatova Gulnoza

NEMIS TILIDAGI "EIN" SO'ZI VA UNING QO'LLANILISHI 25-27

Nazimova Himmatoy

EPOS JANRINING PAYDO BO'LISHI VA SHAKLLANISH MASALALARI TAHLILI 28--31

Tadjiyeva Umida

MAQOLLAR TILSHUNOSLIK SOHASINING O'RGANISH OBYEKTI SIFATIDA 32-35

Matyaqubova Ozoda

FRANSUZ TILIDAGI GAP TARKIBLI FRAZEOLGIK
BIRLIKLER VARIANTLARINING TURLARI 36--40

Qilicheva Shahlo

O'ZBEK VA NEMIS TILLARIDA QO'SHMA SO'ZLARNING MORFOLOGIK,
STRUKTURAL YASALISHI 41-45

Samandarova Nilufar

FRANSUZ TILIDA HARAkatGA YO'NALTIRILGAN FE'LLARNING
IFODA XUSUSIYATLARI 46-49

Jumanazarova Kamola

ABDULLA QODIRIYNING „O'TKAN KUNLAR" ROMANIDA
MILLIYLIKNING IFODALANISHI 50-52

Abdullayeva Gulnora

HOZIRGI NEMIS TILIDA "ES" KOMPONENTLI GAPLARNING MA'NOSI VA VAZIFALARI HAMDA
ULARNING O'ZBEK TILIDAGI SINTAKTIK EKVIVALENTLARI 53-56

YURIDIK FANLARI

Karaxodjaeva Okilaxon

O VZAIMODEYSTVIY OLIY MAJLISA RESPUBLIKI UZBEKISTAN I ORGANOV
GOSUDARSTVENNOY VLASTI PRI OSUJESTVLENIY
PARLAMENTSKOGO KONTROLYA 57-62

<i>Otamirzayev Oybek</i> YER OSTI SUVLARI HUQUQIY MUHOFAZASI YO'LIDAGI MUHIM QADAM	63-65
<i>Abdihakimov Samandar</i> SUD HAL QILUV QARORLARINI BEKOR QILISH YOKI O'ZGARTIRISH ASOSLARI TURLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	66-69
<i>Komilov Asadbek</i> MATBUOT ERKINLIGI BO'YICHA XALQARO STANDARTLAR	70-74
<i>Xudaibergenova Dilnoza</i> RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MULK HUQUQIGA OID HUQUQIY ASOSLARNI TAKOMILLASHTIRISH	75-79
<i>Eraliyeva Malika</i> "INSON" IJTIMOIIY XIZMATLAR MARKAZLARI FAOLIYATINING HUQUQIY ASOSLARI: IJTIMOIIY XIZMATLARNING SIFATINI OSHIRISH YO'LLARI	80-82
<i>Самигжоновна Зилола</i> ПОНЯТИЕ, ПРИНЦИПЫ И КЛАССИФИКАЦИЯ ВИДОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ИНОСТРАННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	83-87
<i>Asqarov Nodirbek</i> VOYAGA YETMAGAN SHAXSLARNI G'AYRIIJTIMOIIY XATTI-HARAKATLARGA JALB ETGANLIK HOLATLARINI KVALIFIKATSIYA QILISHDA AMALIYOTDA YUZAGA KELAYOTGAN AYRIM MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	88-92
<i>Тураев Абдуазим</i> ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СИСТЕМЫ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	93-102
<i>Murodova Sojida</i> WHAT CAN UZBEKISTAN LEARN FROM CHINESE SMART COURTS?	103-107
<i>Akramova Sabrina</i> O'ZBEKISTONDA AXBOROT XAVFSIZLIGININ HUQUQIY ASOSLARINI TATBIQ ETISHDAGI MUAMMOLAR	108-111
<i>Шермухамедова Камилла</i> ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ СДЕЛОК В СФЕРЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	112-116
<i>Саматова Шахзода</i> ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ ОБЕСПЕЧИТЕЛЬНОГО ПЛАТЕЖА КАК СПОСОБА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИСПОЛНЕНИЯ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА	117-120
<i>Акрамов Акмалжон</i> ГОСУДАРСТВЕННЫЙ БЮДЖЕТНЫЙ КОНТРОЛЬ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ	121-125
<i>Гофуржонов Низомиддин</i> ТРАНСФОРМАЦИЯ КОНЦЕПЦИИ НАСИЛИЯ НАД ДЕТЬМИ В СОВРЕМЕННОМ МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ: СРАВНИТЕЛЬНО-ПРАВОВОЙ АНАЛИЗ	126-132
<i>Акрамова Хилола</i> ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ЭЛЕКТРОННОЙ КОММЕРЦИИ И ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ	133-136

<i>Safayev Javohir</i> XORIJIIY DAVLATLARDA PARLAMENT TEKSHIRUVI: HUQUQIY MEKANIZMLAR VA AMALIY TAJRIBA	137-140
<i>Кучкорова Гулхаёт</i> РАЗВИТИЕ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА В СТРАНАХ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	141-144
<i>Бобоева Муслима</i> ПРАВОВОЕ ПОЛОЖЕНИЕ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ КАК СУБЪЕКТА ГРАЖДАНСКОГО ПРАВА	145-150
<i>Султонова Дурдона</i> АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ КИБЕРПРЕСТУПЛЕНИЙ НА ЭЛЕКТРОННУЮ КОММЕРЦИЮ В КОНТЕКСТЕ ВНЕДРЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	151-157
<i>Мелсова Камила</i> ПОНЯТИЕ, ПРАВОВАЯ ПРИРОДА И КЛАССИФИКАЦИЯ ПООЩРИТЕЛЬНЫХ НОРМ.....	158-162
<i>Soatboyeva Shoxnura</i> FUQAROLIK HUQUQIDA MULK HUQUQINI HUQUQIY HIMOYA QILISH INSTITUTINING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	163-166
<i>Qilichev Nosirbek</i> QILMISHNING JINOIYLIGINI ISTISNO QILUVCHI HOLAT SIFATIDA – KAM AHAMIYATLI QILMISHLARNING HUQUQIY TAHLILI	167-169
<i>Allamberganova Farida</i> ANGLO-SAKSON HUQUQIY TIZIMI DAVLATLARI TAJRIBASIDA ELEKTRON TIJORAT VA ISTE'MOLCHILARNING HUQUQIY HIMOYASI	170-175
<i>Turg'unboyev Abrorjon</i> XALQARO HUQUQDA ATROF-MUHITGA YETKAZILGAN ZARAR UCHUN DAVLATLAR JAVOBGARLIGI ASOSLARI VA MUAMMOLAR	176-180
<i>Abdumalikov Otabek</i> AXBOROT OLIISH HUQUQINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY ASOSLARI: AXBOROT TURLARI VA MANBALARINING HUQUQIY JIHATDAN TASNIFLANISHI	181-187
<i>Xursanov Shamsiddin</i> BARQAROR RIVOJLANISH TAMOYILLARINI XALQARO SAVDO MUNOSABATLARIGA IMPLEMENTATSIYA QILISH: MUAMMO VA TAKLIFLAR	188-192
<i>Adizova Nargiza</i> ELEKTRON TIJORAT SHARTNOMALARINING AN'ANAVIY TIJORATDAGI SHARTNOMALARDAN FARQI VA O'ZIGA XOSLIKLARI	193-196
<i>Omonkeldiyeva Sevara</i> O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORATNING SHAKLLANISHI VA HUQUQIY ASOSLARI	197-199
<i>Anvarova Azizabonu</i> FUQAROLIK PROTSESSIDA MEDIATSIYANING HUQUQIY ASOSLARI	200-203
<i>Сайдалиева Ойсултанахон</i> ДОКТРИНА СНЯТИЯ КОРПОРАТИВНОЙ ВУАЛИ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ КРУГА ОТВЕТСТВЕННЫХ ЛИЦ	204-211

Qahramonova Sevinch
IJTIMOIY ADOLAT PRINSIPINI TA'MINLASH:
KONSTITUSIYAVIY-HUQUQIY TAHLIL 212-215

Xolmo'minova Barchinoy
RAQAMLASHTIRISH TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOY SOHALARGA, XUSUSAN, PENSIYA
TIZIMIGA TA'SIRI 216-220

Sadinov Shohboz
XORIJIY DAVLATLARDA ADVOKAT XIZMATIGA HAQ TO'LASHNING O'ZIGA XOS
XUSUSIYATLARI 221-226

Harifov Sobir
FUQAROLIK JAMIYATINING MA'NAVIY HAYOTIDA HUQUQIY TARBIYANING O'RNI 227-231

PEDAGOGIKA FANLARI

Turgunova Nilufar
CHARACTERISTICS OF IMPLEMENTING HEALTH-PROMOTING
TECHNOLOGIES IN INCLUSIVE EDUCATION SETTINGS 232-234

TIBBIYOT FANLARI

Жураев Жамол
ПРИЧИНЫ РЕЦИДИВА ПОСЛЕ ЛЕЧЕНИЯ ГЕПАТИТА С 235-237

Jumabaeva Miyasar, Xidoyatova Dilbar, Mansurova Nargiza
INSULTDA HARAKAT BUZILISHLARINI TRANSKRANIAL MAGNIT STIMULYATSIYA (TMS)
YORDAMIDA KORREKSIYA QILISHNI OPTIMALLASHTIRISH 238-244

RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA MULK HUQUQIGA OID HUQUQIY ASOSLARNI TAKOMILLASHTIRISH

Xudaibergenova Dilnoza Ulug'bek qizi

Toshkent davlat yuridik universiteti

Magistratura va sirtqi ta'lim fakulteti

Ommaviy axborot vositalari huquqi

yo'nalishi talabasi

E-mail: dilush826@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada raqamlashtirish jarayonlari sharoitida mulk huquqining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslarini takomillashtirish masalasi tahlil etiladi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi natijasida mulk huquqining an'anaviy shakllari bilan bir qatorda yangi – raqamli mulk obyektlari vujudga kelmoqda. Maqolada raqamli aktivlar, shaxsiy ma'lumotlar, intellektual mulkning yangi shakllari, kriptoaktivlar va boshqa raqamli obyektlar ustidan huquqiy egalikni belgilash zarurati asoslab beriladi. Amaldagi konstitutsiyaviy normalarning zamonaviy raqamli muhitga yetarlicha mos kelmasligi tanqidiy tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, mulk huquqi, konstitutsiyaviy huquq, raqamli aktivlar, kriptoaktivlar, shaxsiy ma'lumotlar, mulkiy huquq.

IMPROVING THE LEGAL FRAMEWORK FOR PROPERTY RIGHTS IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION

Khudaibergenova Dilnoza Ulugbek qizi

Tashkent State University of Law

Faculty of Master's and Part-time Education

Field of Study: Media Law

Abstract. This article analyzes the improvement of the constitutional and legal foundations of property rights in the context of digitalization. The development of the digital economy has led to the emergence of new types of digital property alongside traditional forms of ownership. The paper substantiates the need to legally recognize and regulate ownership rights over digital assets, including personal data, intellectual property in new formats, and crypto-assets.

Key words: digitalization, property rights, constitutional law, digital assets, crypto-assets, personal data, proprietary rights.

DOI: <https://doi.org/10.47390/978-9910-09-176-6/rkm-18>

XXI asr boshidan boshlab global miqyosda raqamlashtirish jarayonining jadallashuvi huquqiy munosabatlar tizimiga ham jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Yangi texnologiyalar – sun'iy intellekt, blockchain, raqamli identifikatsiya va malumotlar oqimi mavjud huquqiy me'yorlarga sig'maydigan ko'plab muammolarni yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, mulk huquqi kabi inson erkinligi va iqtisodiy barqarorlikning asosi bo'lgan kategoriyalarning raqamli muhitda qayta talqin qilinishi talab etilmoqda. Bugungi kundagi globallashuv, sun'iy intellekt, blockchain texnologiyalari, katta ma'lumotlar (big data) va kriptoaktivlar singari raqamli texnologiyalar inson hayotining deyarli barcha sohalarini qamrab olayotgani kabi, huquqiy munosabatlar tizimini ham tubdan o'zgartirmoqda. Ushbu o'zgarishlar jarayonida, ayniqsa, mulk huquqi tushunchasining mazmuni kengayib, yangi huquqiy yondashuvlarni talab qilmoqda. An'anaviy huquqiy nazariyalarda mulk huquqi, odatda, moddiy obyektlar bilan bog'liq bo'lib, egasi o'z

mulkidan foydalanish, uni tasarruf etish va undan daromad olish huquqlariga ega bo'lgan. Biroq bugungi kunda raqamli obyektlar — masalan, NFT (nofungible tokens), kriptoaktivlar, raqamli shaxsiy ma'lumotlar, domen nomlari, bulutli serverlardagi kontent kabi nomoddiy mulklar ham real iqtisodiy qiymatga ega bo'lib, amalda egalik qilish obyekti sifatida shakllanmoqda¹.

Bunday obyektlar ustidan mulk huquqini amalga oshirishda turli murakkabliklar yuzaga chiqmoqda. Birinchidan, raqamli aktivlar ko'pincha xalqaro raqamli platformalarda ro'yxatga olinadi va transchegaraviy xarakterga ega. Ikkinchidan, bu mulklar ko'pincha tashqi ifodaga ega bo'lmagan, faqat raqamli muhitda mavjud bo'lgan obyektlardir. Uchinchidan, ularning huquqiy maqomi aniq belgilanmagani sababli, ularga nisbatan mulkiy huquqlarni himoya qilish qiyinlashmoqda².

NFTlar (no-fungible tokens), kriptoaktivlar, o'yinlardagi raqamli obyektlar, domen nomlari, bulutli kontentlar va hatto shaxsiy ma'lumotlar — bularning barchasi amalda egasi bo'lgan va boshqalar tomonidan foydalanish cheklanishi mumkin bo'lgan aktivlar sifatida shakllanmoqda. Bu esa ularni mulk obyekti sifatida ko'rib chiqish zaruratini tug'diradi. Masalan, Yevropa Ittifoqida shaxsiy ma'lumotlar "egasi" tushunchasi orqali nazarda tutiladi, garchi u mulk emas, balki shaxsiy daxlsizlik obyekti deb tan olinsa ham, ushbu ma'lumotlar ustidan nazorat yuritish huquqi mavjudligi ularni funksional jihatdan mulkka yaqinlashtiradi³ Blockchain texnologiyasi esa mulk huquqining raqamli muhitdagi ifodasini tubdan o'zgartirmoqda. Endilikda foydalanuvchilar kriptoaktivlar yoki NFTlar ustidan egalikni markazlashmagan tarmoqlar orqali tasdiqlashlari, ularni boshqa foydalanuvchilarga smart-kontraktlar orqali o'tkazishlari mumkin. Bunda huquqiy egalik raqamli yozuv (token) orqali ifodalanadi va tranzaksiyalar blockchaineda qayd etilib, o'zgartirilmaydigan xotira sifatida ishlaydi⁴. Shuningdek, raqamli kontent — blog postlari, musiqalar, elektron kitoblar va sun'iy intellekt mahsulotlari — intellektual mulkning yangi ko'rinishlariga aylanmoqda. Bu obyektlar ustidan mualliflik huquqi, foydalanish litsenziyalari va daromad olish imkoniyati mavjud bo'lib, ular ham mulk huquqiga oid huquqiy munosabatlarni yuzaga keltiradi.

Bugungi raqamlashtirish davri jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy tuzilmalarini o'zgartirayotgani kabi, mulk huquqi institutini ham yangi bosqichga olib chiqmoqda. An'anaviy huquqiy nazariyada mulk huquqi — bu shaxsning o'z mol-mulkini egalik qilish, undan foydalanish va uni tasarruf etish huquqi sifatida e'tirof etiladi. Bunday yondashuv moddiy obyektlarga nisbatan shakllangan bo'lib, ular aniq joyda, aniqlanadigan holatda mavjud bo'ladi. Ammo raqamli iqtisodiyotda yangi turdagi raqamli aktivlar vujudga kelmoqda — ular moddiy emas, lekin real iqtisodiy qiymatga ega⁵.

O'zbekiston Respublikasining 2023-yilda qabul qilingan yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi 41-moddada har kimning mulk huquqi, undan foydalanish va uni meros qilib qoldirish huquqlarini kafolatlaydi, shuningdek bank operatsiyalarining, omonatlarning va

¹ Tapscott, Don & Tapscott, Alex. *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin and Other Cryptocurrencies is Changing the World*. Penguin Books, 2016.

² Zubair, Umar. "The Legal Status of NFTs and Virtual Assets in Property Law." *Journal of Digital Law*, vol. 3, no. 1, 2022.

³ European Parliament and Council. General Data Protection Regulation (GDPR), 2016

⁴ Werbach, Kevin & Cornell, Nicolas. "Contracts Ex Machina." *Duke Law Journal*, vol. 67, no. 2, 2017.

⁵ Raskin, Max. "The Law and Legality of Smart Contracts." *Georgetown Law Technology Review*, vol. 1, no. 2, 2017.

hisobvaraqlarning sir tutilishi, shuningdek mulk huquqi qonun bilan kafolatlanadi. 65-moddada esa davlat mulk shakllarining tengligi va daxlsizligini ta'minlash majburiyatini oladi, 66-moddada esa fuqarolar o'ziga tegishli mol-mulkga egalik qilishi va undan foydalanishi haqida keltirib o'tilgan¹. Shu bilan birga, Konstitutsiyada raqamli mulk obyektlari, intellektual mulkning yangi shakllari, kriptoaktivlar yoki ma'lumotlar ustidan egalik huquqlari haqida alohida normalar mavjud emas. Bu esa huquqni qo'llash amaliyotida huquqiy bo'shliqlar (legal gaps) vujudga kelishiga olib kelmoqda. Shunday qilib, zamonaviy raqamli muhitda mulk huquqi tushunchasi moddiy cheklovlardan xoli, noan'anaviy aktivlar ustidan nazorat va egalik qilish imkoniyati sifatida qayta talqin etilmoqda. Bu esa huquqiy nazariyalar va qonunchilikda kengroq, moslashuvchan yondashuvni talab etadi. O'zbekistonning amaldagi huquqiy bazasida esa ushbu yangi obyektlarga nisbatan aniqlik yo'q, bu esa fuqaroviy va konstitutsiyaviy huquqiy asoslarni takomillashtirishni zarur qiladi. An'anaviy konstitutsiyalar mulk huquqini asosan moddiy obyektlar (yer, bino, transport) doirasida himoya qiladi. Ammo raqamli iqtisodiyotda mulk tushunchasi kengaymoqda va unga noan'anaviy — raqamli aktivlar ham qo'shilmoqda. Shu sababli, raqamli mulk huquqi ham konstitutsiyaviy huquq darajasida himoyalaniishi kerak. Shu sababdan shaxsiy ma'lumotlarni ham mulk huquqi obyekti sifatida ko'rish lozim. Raqamli jamiyatda har bir fuqaroning raqamli identifikatsiyasi, uning onlayn faoliyati va shaxsiy ma'lumotlari ustidan egalik qilish huquqi shakllanadi. Bu nuqtai nazardan shaxsiy ma'lumotlar faqat himoya obyekti emas, balki mulk obyekti sifatida ham himoyalaniishi lozim. Bu esa davlat va xususiy kompaniyalarning fuqarolarning shaxsiy ma'lumotlarini ularning roziligisiz yig'ishi, saqlashi va qayta ishlashini qonuniy cheklaydi, shaxsiy daxlsizlikni raqamli maydonda ta'minlaydi.

Raqamli mulk ustidan huquqiy egalikni ta'minlashda texnologik platformalar, xususan blockchain va smart-kontraktlar alohida ahamiyatga ega. Blockchain texnologiyasi aktivlar egaligini aniq va o'zgarmas tarzda tasdiqlash imkonini beradi, bu esa raqamli mulk huquqlarining mustahkam huquqiy bazasini yaratadi. Smart-kontraktlar esa mulk huquqlarini avtomatlashtirilgan va shartnoma asosida boshqarishni ta'minlab, raqamli huquqlarni himoya qilishda yangi mexanizmlarni shakllantiradi².

Raqamli mulkning o'ziga xos xususiyatlari mavjud. Ular moddiy bo'lmagan, osongina ko'chiriladigan va ko'paytiriladigan xarakterga ega, shuning uchun mulk huquqini buzilish xavfi an'anaviy mulkdan yuqoriroq bo'lishi mumkin. Shu bois raqamli mulkni himoya qilish mexanizmlari, jumladan konstitutsiyaviy kafolatlar, sud-huquqiy himoya vositalari zamonaviy va moslashtirilgan bo'lishi talab etiladi. Shunday qilib, raqamli mulk tushunchasini huquqiy tizimga kiritish, shaxsiy ma'lumotlarni ham mulk obyekti sifatida tan olish, blockchain kabi texnologiyalardan foydalanish, va raqamli mulkning o'ziga xos xususiyatlarini inobatga olgan holda himoya mexanizmlarini shakllantirish — raqamlashtirish sharoitida mulk huquqini samarali konstitutsiyaviy himoya qilishning asosiy jihatlari. Bu o'z navbatida fuqarolarning raqamli muhitdagi huquqlarini keng va sifatli himoya qilish imkonini beradi. Xalqaro tajriba va standartlarni o'rganish ham muhim ahamiyatga ega.

¹ O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (yangi tahrir), 2023-yil 30-aprel.

² Raskin, Max. "The Law and Legality of Smart Contracts." *Georgetown Law Technology Review*, vol. 1, no. 2, 2017,

Yevropa Ittifoqining GDPR kabi shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish tizimi, shuningdek, AQSh va Singapur kabi mamlakatlarning innovatsion huquqiy mexanizmlari O'zbekiston uchun mustahkam huquqiy bazani yaratishda namunalar bo'la oladi. Bu esa raqamli iqtisodiyotda raqobatbardosh va xavfsiz muhitni shakllantirishga xizmat qiladi. Umuman olganda, raqamlashtirish sharoitida mulk huquqining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslarini takomillashtirish nafaqat huquqiy muammolarni hal qilish, balki O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqishda muhim omil bo'ladi. Bunday takomillashtirishlar mamlakat fuqarolarining huquq va manfaatlarini samarali himoya qilish, iqtisodiyotni raqamli transformatsiyaga tayyorlash hamda xalqaro hamjamiyatda raqobatbardosh pozitsiyani mustahkamlash imkonini beradi. Shuning uchun, davlat tomonidan raqamli mulk va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishni konstitutsiyaviy darajada ta'minlash, qonunchilikni doimiy ravishda zamonaviylashtirish va sud amaliyotini takomillashtirishga alohida e'tibor qaratilishi zarur. Bu jarayon O'zbekistonning raqamli iqtisodiyotga muvaffaqiyatli moslashuvi va fuqarolarining huquqiy barqarorligini ta'minlashning asosiy omillaridan biri bo'lib xizmat qiladi.

Raqamli aktivlar ustidan mulk huquqini aniqlash, himoya qilish va huquqiy tartibga solish uchun yangi, moslashuvchan va keng qamrovli konstitutsiyaviy-huquqiy yondashuvlar ishlab chiqilishi zarur. Ayniqsa, blockchain va smart-kontraktlar kabi texnologiyalar huquqiy egalikni aniq va ishonchli tarzda tasdiqlashda muhim vositaga aylangan. Shu sababli, fuqarolarning raqamli mulk, jumladan shaxsiy ma'lumotlar, raqamli identifikatorlar va intellektual kontent ustidan egalik qilish huquqlari konstitutsiyaviy darajada kafolatlanishi lozim.

Umuman olganda, raqamli jamiyat sharoitida mulk huquqi institutini modernizatsiya qilish zarurati yuzaga kelgan. Bu jarayonda O'zbekistonning konstitutsiyaviy va fuqaroviy qonunchiligi yangi raqamli obyektlar tabiatiga mos ravishda takomillashtirilishi kerak. Ana shundagina, raqamli iqtisodiyot sharoitida fuqarolarning mulkiy manfaatlarini to'laonli huquqiy himoya ostiga olinadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (yangi tahrir), 2023-yil 30-aprel.
2. Azimov, A. A. "Mulk huquqining konstitutsiyaviy-huquqiy asoslari." Toshkent: Yuridik nashriyot, 2022.
3. G'afurova, M. S. "Raqamli iqtisodiyot va mulkiy munosabatlar." Toshkent: Innovatsiya nashriyoti, 2021.
4. Toshmatov, F. Yu. "Raqamli huquqlar va mulkning himoyasi." Yuridik fanlar jurnali, №2, 2023.
5. Tapscott, Don & Tapscott, Alex. Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin and Other Cryptocurrencies is Changing the World. Penguin Books, 2016.
6. Zubair, Umar. "The Legal Status of NFTs and Virtual Assets in Property Law." Journal of Digital Law, vol. 3, no. 1, 2022,
7. Raskin, Max. "The Law and Legality of Smart Contracts." Georgetown Law Technology Review, vol. 1, no. 2, 2017.
8. European Parliament and Council. General Data Protection Regulation (GDPR), 2016.

9. Werbach, Kevin & Cornell, Nicolas. "Contracts Ex Machina." Duke Law Journal, vol. 67, no. 2, 2017.
10. <https://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik hujjatlari milliy bazasi.
11. <https://constitution.uz> – O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi rasmiy portali.
12. <https://cyberlex.uz> – Raqamli huquq va axborot xavfsizligiga oid portal.
13. <https://www.researchgate.net> – Ilmiy maqolalar almashish platformasi.

**YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR**
II RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI
2025-yil, 3-iyun

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
III Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent:
Scienceproblems team, 2025. – 245 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.uz>

Konferensiya tashkilotchisi: “Scienceproblems Team” MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 3-iyun

ISBN 978-9910-09-176-6

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Sciences problems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.